

ELŐSZÓ.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18. kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási költségek
megállapítás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
STAUBER JÓZSEF.

1917. november 3.

Istennő, vagy démon.

Az olasz királyi palota száz ablakának minden redőnyét le-
bocsátotta a rettegő gond.

Nemrégén tárva voltak ezek az ablakok, nappal sugar öm-
lött be rajtuk: egy nép derűs re-
ményése, este a villany fényvel
királyi biztatás ragyogott ki pia-
zettán álló néptömegre. Ha győ-
zelemről zengett az olasz har-
sona: fejedelmi termetű király-
asszony mosolygott az ablakok-
ból a vérezve éljenző lazzaro-
nikra s a déli verőfényben maga
mellé ültetve „il piccolo“-t,
furcsa férjét, a királyi bábut:
oroszlappereken vágatott vég-
ig az utcákon az üdviválgó nép
között. Az entente-ot: a francia
inás és az angol kocsi képvisel-
te a bakon.

Az olaszok átszellemülten néz-
tek ilyenkor a királyasszonyra.
Mindenikök tudta, hogy az ő há-
borujoknak ez az asszony a szer-
zője; még akkor nem tudták,
hogy istennője e, vagy a démon-
na? Ma már tudják. De az olasz
nép érzelmeiről már értesült a
királynő és a király is. Midőn
Victor Emánuel a hiób hírek ha-
tása alatt megjutott a frontra
teendő kirándulás elől visszame-
nekült Rómába: Fenyegető hi-
degséggel fogadta a nép. A ki-
rályi pár ma már nem mert ki-
kocsizni, bezárkózott a fényes
palotába. A király talán köny-
nyebben viselheti el ezt a fordul-
latot, hiszen soha sem volt iga-
zán számottevő faktora a politi-
kának, Olaszország sorsának fo-
nalát régóta a fekete hegyek
hercegnője fonta guzsolyán. En-
nek a fanatikus asszony-politi-
kának a következményei ma tel-
jesedtek be. Most lett teljessé az
olasz királyné tragikuma. A nép-
szerűségért indította meg ezt a
háborút; azt akarta, hogy bál-
ványozza a nép s most terve-
nek magasából lehull, mint a
szárnyaszegett madár. A nép-
szerűség helyett gyűlölet fogad-
ja. A régi mese ismétlődik meg
csak: azt hitte magáról, hogy
sas s bebizonyosodott, hogy —
verébl

Átkergettük az olaszokat a Tagliamentón.

— Elfoglaltuk a Latisana-hídfőt. —

Budapest, november 2. (Hivatalos.) Olasz har-
tér. A Tagliamentó alsó- és középső folyásánál harc érintkezés-
ben állunk az ellenséggel. Azokat az olasz csapatokat, ame-
lyek a folyótól keletre még tartani igyekeztek magukat, visz-
szaveteltük vagy felmorzsoltuk, mely alkalommal ismét több
ezer fogoly jutott a szövetségeseink kezére. A Fella területen
és a Tagliamentó felső folyásának körzetében hadseregeink
előnyomulása tervezett módon folyik. Több ponton meg kel-
lett törnünk az ellenség ellenállását. A többi harcerekken
nincs lényeges esemény. A vezérkar főnöke. (Minisz-
terelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, november 2. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás
jelent: Olasz arcvonal. A középső- és alsó Taglia-
mentó mentén seregeink harc érintkezésben vannak az el-
lenséggel. Olasz dandárokat, támadással visszavonulásra
kényszerítettük, vagy elfogtuk. Tagliamentó balpartja a Fella
 völgytől az adriai tengerig, tiszta az ellenségtől. Ludendorff.
(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécs. A sajtóhadiszállásról érkezett leg-
újabb jelentések szerint a latisanai hídfőt elfog-
laltuk. Csapataink az olasz utóvédeket felmor-
zolták, vagy foglyul ejtették. A Tagliamentó
balpartján az ütegek, löszerkocsik, löszeroszlop-
ok óriási tömegét zsákmányolták.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Offenzívánk leg-
újabb sikereiről a következő részleteket jelenthetem:

A latisanai hídfőnél körülbelül három hadtestet kényszerít-
tünk a fegyverletételre. Menetoszlopban harminc üteg igye-
kezett a Tagliamentó jobbpartjára átkelni, amikor csapataink
döntő csapást mértek az olaszokra és a harminc üteg minden
ágyuja sértetlenül a kezünkre jutott.

A zsákmányolt ágyúk között vannak olyan harminc és feles
mozsarak is, amelyek a legutóbbi időben készültek és még egy-
dltalán el sem kezdiék működésüket. A vadonatúj, érintetlen
mozsarakat most majd az ellenség ellen fogjuk fordíthatni.

Az olaszok trénoszlopai nagy sietve igyekeztek átkelni, azon-
ban ugyanaz a sors érte őket, mint a tüzérségi menetoszlopo-
kat. Sértetlenül kezünkre jutottak. Rengeteg élelmiszert zsák-
mányoltak csapataink.

A Grado Belvedere Aquilea-vonalat a tenger felől egy
tengerészeti különítmény és a trieszti lövészek egy csapata fog-
lalta el a felszabadított lakosság üdviválgása közepette.

Genf. A francia hadügyminiszterium ma kiadott kommentárja a Tagliamentó vonalat már veszélyeztetettnek tartja és azt mon-
dja, hogy az olasz és francia sereg valószínűleg a Piave fo-
lyó mögött fog az ellenséggel döntő ütközetre szembeszállni. A
Journal des Débats szemrehányásokat tesz Olaszországnak,
hogy annak idején visszariadt néhány újabb évfolyam behívá-
sától, mert attól fél, hogy ennek rossz hatása lesz a közvéle-
ményre. Ma Olaszország abban a helyzetben van, hogy kény-
telen lesz az utolsó emberét is a fedélzetre szólitani.

Genf. Az a nagy izgalom, mely a hadiesemények következté-
ben egész Olaszországot elfogta, élénk visszhangot kelt Ró-
mában. A főváros hangulatát sejteti a Havas-ügynökség jelen-
tése is, amely szerint Rómában a rendőrséget katonai felügye-
let alá helyezték. A biztonsági szolgálatot Rómában most a
katonai parancsnokság látja el, mert azt hiszik, hogy ez az
egyetlen lehetséges mód arra, hogy a nép dühének készülődő ki-
törését elfojtsák.

Hatvanezer olasz kapitulációja.

Offenzívánk új fejezete világra-
szóló nagy sikerrel kezdődött. Is-
meretes, hogy Boroevics isonzói
serege két nappal később kezdte
meg az előnyomulását, mint Be-
low áttörő hadoszlopai. Ennek kö-
vetkeztében az áttörést követő
üldözésben Boroevics serege lép-
csőzetes viszonyban követte Be-
low haderejét. Az üldözés ezen
alakzatában Below, Genona és
Codroipo közt, az olasz utóvéde-
ket megverve, olyan időben érte
el a Tagliamentót, amikor a Bo-
roevics-üldöznie Aosta-sereg Lati-
sana felé visszavonulva, a Taglia-
menton még át nem haladhatott.
Ez a sereg ilyenformán két tűz
közé szorult. Keletről Boroevics
nyomta, északról Below veszélyez-
tette, sőt az sincs kizárva, hogy az
üldöző seregek részei Latisana
és Codroipo közt észrevétlenül át
kelték a Tagliamenton és e sere-
get hátbatámadták. Tény az, hogy
az Aosta-sereg zöme a Tagliamen-
ton való átkeléstől megfosztva,
megadta magát.

E siker stratégiai nagy értéke
egyrészt az úgy látszik még szer-
ves kötelekekben menekülő sereg
megsemmisítésében áll, másrészt
rendkívül kedvezően befolyásolja
tagliamentói hadműveleteinket. —
Elég talán rámutatnunk arra hogy
az 500 ágyúval fogságba esett
60.000 olasz az Aosta-sereg végét
képezte, amely egészben vagy
részben hivatva volt a menekülő
hátát biztosítani és előnyomulá-
sunkat késleltetni. Ez a hátvéd az
olasz seregek déli szárnyán hiá-
nyozni fog és így aligha tévedünk,
ha feltételezzük, hogy csapataink
a Tagliamenton átkeltek vagy át-
kelőfélben vannak.

Krobotin Karintióból előnyo-
muló seregei csendes, de világra-
szóló katonai munkát végeztek,
háborította hegységeken átvonul-
va az olasz karintiai sereg ember-
falát áttörték.

Piacon inzultált urinők.

(Saját tudósítónktól.) Óriási ribillió — tegnap reggel az Attila-téri baromfi piacon. Gulyás György ópécskai lakos, aki Momák Flóris ópécskai jegyző tanyáját bérlé, 3 pár libát hozott be kocsival Aradra. A libákat a feleségével és a cselédjével jóval a maximális áron felül kezdte árulni. Közben Gulyás elment valahová s a felesége maradt a kocsi mellett. Rasztig detektív figyelmeztette Gulyásné, hogy a libákat csakis maximális áron szabad eladni. Ekkor a közönség és a kofák valóságosan megrohanták a kocsit, ahol a detektív is segített a libákat eladni. Gulyás visszatért s amikor megtudta, hogy a libákat maximális áron adják el, éktelen lármát csapott, hogy ő nem adja maximális áron a libákat s hogy neki senki sem parancsol. Rasztig detektív figyelmeztette a pécskai magyart, hogy ne csináljon botrányt, mert elővezeti. Gulyás azonban szembeszállt a detektívvel és dulakodni kezdett vele.

A kofák és a vevőközönség nagy kavargásában Gulyásné elkiáltotta magát:

— Három libánkat ellopták!

A kofák szétrebbentek és két uriaszonyra mutattak, akik közül az egyik Feinkuchen Izidorné két libát vitt, egy másik uriaszony: Singer Izraelné egy libával akart távozni a piacról. A kofák rárohantak a két védtelen uriaszonyra, letépték őket a sárba, ütlegelni kezdték őket, letépték róluk a ruhát és elvették tőlük a libákat. A detektív nem siethetett a két megtámadott uriaszony segítségére, mert Gulyás, akit meg akart bilincselni, elmenekült s a detektív üldözni kezdte. Később azután Rasztig visszatért és a két uriaszonyt,

akiket alaptalanul vádoltak meg, kiszabadította a megdühödött kofák kezéből. A detektív felvette a tényállást, amelyből kiderült, hogy Singer Izraelné a libát maximális áron megvette és ki is fizette, de a nagy zürzavarban nem figyelte meg, hogy kinek adta a pénzt. A liba a sajátja volt már, mert megvette s a kofák csak ráfogták, hogy a libát eltulajdonította. Singer Izraelné különben rablás miatt ismeretlen tettesek ellen megtette a bünvádi feljelentést.

Ma este megjelent szerkesztőségünkben Feinkuchen Izidor és a következőket adta elő.

— A feleségem két libát akart vásárolni. Rasztig detektív 90 koronában állapította meg a két liba árát. A két libát a cseléd hónap alá vette és elindult, hogy levágassa azokat. A feleségem száz koronással akart fizetni Rasztignak, akit már azonban nem talált, mert az elmenekült Gulyás után szaladt. Ekkor a feleségem a cseléd után sietett, hogy a libát hozza vissza, mert nincsenek kifizetve. A kofák arról nem tudtak, hogy a feleségem vissza akarja hozatni a libákat, csak azt látták, hogy a feleségem a cseléd után siet. A kofák akkor megtámadták és inzultáltak.

Ez a esütörtöki liba-botrány hiteles története.

Hantos államtitkár a szegény ember ruhájáról.

(Telefon.) Budapestről telefonálja tudósítónk: Hantos Elemér kereskedelemügyi államtitkár egy újságíró előtt a Népruházati Bizottság megalakulásával kapcsolatos intézkedésekről a következőket mondotta:

— A Népruházati Bizottság az

összes ruházati cikkeket lefoglalhatja. Ha az ország kevésbé vagyonos néposztályainak szükségleteit másként fedezni nem tudja. Eyselőre azonban erről nincs szó. Most a katonai és polgári gyárakban nagymennyiségű posztót szőnek, amely előreláthatólag elengedő lesz a legsürgősebb szükséglet kielégítésére. A Népruházati Bizottság rendelkezésére készülő szövet egyforma minőségű lesz és a belőle készülő ruhákat önköltségi árban a köztisztviselők, hivatalnokok, munkások, általában a szerényebb sorsban élők számára tesszük hozzáférhetővé.

— A cipőkérdést is radikálisan oldjuk meg. Az összes cipőanyagokat lefoglaljuk és egyrészt az ipartestületek, másrészt pedig a cipészek és csizmadiák között osztjuk szét és az uzsora megszüntetésére ellenőrizzük a kereskedelmet. A cipőellátás terén előreláthatólag hamarosan javulni fognak a viszonyok, mert most több állatot vágnak le és így nagyobb mennyiségű nyersanyag kerül forgalomba. A szegényebb néposztályokat cipővel ugyanúgy látja majd el a Népruházati Bizottság, mint ruhával. A ruházati cikkek vásárlásának ezt a korlátozását, ami Ausztriában és Németországban már életbelépett, nem tervezzük. Cipőjezek nem lesznek, mert az a véleményem, hogy az olyan árucikk iránt, amit jegyekkel lehet vásárolni, sokkal nagyobb a kereslet.

— Legközelebb rendelet jelenik meg, amely az összes ruhaszövetek bejelentését kötelezővé teszi, kivéve a luxusszöveteket. A hivatalos lap legközelebbi száma közli a Népruházati Bizottság elnökének, két elnökhelyettesének, hat alelnökének, továbbá a különböző szakosztályok elnökeinek kinevezését. A Cipőközpont egyidejűleg megszűnik illetőleg beolvad a Népruházati Bizottság megfelelő szakosztályaiba. Ami a kötött árak, harisnyák, stb. dolgát illeti, a meglévő készleteknek a felosztását a Népruházati Bizottság végzi. A hiányt a papírszövetekkel igyekszünk

pótolni. E tekintetben igen jó tapasztalataink vannak. Egészen használható tizenkétszer mosható inget készítenek például papírszövetből. Egyébként pedig most folynak a tárgyalások Hollandiával megfelelő nyersanyag megszerzése dolgában.

Négy millió korona egy svájci üdülésért.

Egy nagy bécsi kőműváru cég tulajdonosa, W. S. mintegy fél milliót érő áruval rendelkezett az 1914. év végén. Keresőbb ember volt ő is, a felesége is, gyermekeik pedig nem voltak. W. S. nagy izgalommal olvagatta a lapok háttéri jelentéseit és mikor az oroszok átkeltek a Kárpátokon, magából kikelve rohant haza a feleségéhez:

— Nézd édesem, mondotta, mi öreg emberek vagyunk már, ezek a háborús izgalom nem nekünk való. Hetek óta készülök rá, hogy kimegyünk Svájcba és ott maradunk arra a feleséteadéig, amíg a háború tart. Pénzünket, papírjainkat már Zürichbe küldtem.

— És az üzlet? A raktár? Kérdezte meglepetve az asszony.

— Alkalmazottaink legnagyobb részét úgy is behívták. Az üzletet bezárjuk.

W. S. ur és neje még elintézték az elintézendőket Bécsben és néhány napra rá egy elsőosztályú hálófülkében átrohadtak a svájci határon.

A háború pedig folydogált szépen tovább. Egyik év a másikat követte és a Zürichben időző bécsi pár idegei kezdtek megszokni a háborút. Szerbia, Románia, Oroszország összeroppánása után, bekövetkezett a mecsodálatos olaszországi offenzívánk.

W. S. ur egy napon derűs arccal tért haza feleségéhez és szolt:

— Asszony, megyünk haza Bécsbe.

Ma másnap egy elsőosztályú hálófülkében már rohadtak is az osztrák határ felé...

Tegnapelőtt — mint bécsi tudósítónk jelenti — nagy érdeklő-

Császár Eleméről.

A Kölcsey-Egylet vezetőségének a Tompa-ünnepélyhez sikerült megnyernie Császár Elemér dr.-nak, a budapesti egyetem irodalomtörténetének közreműködését.

Császár Elemér irodalomtörténetírásunk egyik legkiválóbb művelője. Súlyos komolyságu munkásságának még a legtömöttebb jellemzése sem férne el egy cikk keretében, mégis kedves kötelesemnek tartom, hogy ennek a ennek a meglepően gazdagtermésű tudóspályának néhány jelentősebb mozzanatára felhívjam az aradi művelt közönség figyelmét.

Működését. Mikes Kelemen Törökországi Leveleiről írott tanulmányával kezd, még egyetemi hallgató korában (1895.) Józán ítélték készsége, mélyenszántó elemző ráteremttsége már ekkor feltűnik. A bölcsészeti kar meg is jutalmazza. Érdeklődése később kivált irodalmunk felújulása korára irányul. Beöthy Zolt, Négyesy László, Bánóczi József, Széchy Károly mélyjárata kutatásaikkal

becses tanulmányokban festették meg a XVIII. század egy-egy írójának pályáját, de buzgalma mohóságával, a tervszerű rákészülés szerénységével s a termelés bőségével a XVIII. század magyar irodalmának, Váczy János mellett, tagadhatatlanul Császár Elemér az első szaktekintélye. Verseghy Ferencről, Kisfaludy Sándorról, Anyos Párról írott könyvei éppen olyan becses alkotások, mint a deákos iskolaról szóló értekezése, Bessenyei-tanulmányai, Csokonai-ról, Bacsanýiról, Rajnistról, Révai-ról, Barcsairól és Orczyról festett kitünő arcképei vagy az a nagy áttekintő és összefoglaló akadémiai tanulmány, melyben a német költészetnek a magyar irodalomra tett hatását elemzi. (A német költészet hatása amagyarra. 1913.) A XIX. század íróit és költőit is beható tanulmányokban méltatja (I. Katona Lajosról, Arany Jánosról és Toldy Ferencről írott gondos és mély dolgozatait.)

Tanulságos megfigyelni, hogy az Akadémia és a Kisfaludy-Társaság — Császár Elemér tagja mindkettőnek — milyen szívesen foglalkoztatja. Az Akadémia

komolyan latolgatta azt a tervet, hogy a legkényesebb tudományos igényeket is kielégítő magyar irodalomtörténetet írat; Császár bízta a kérdés módszertani megvilágítását. Egyik tanulmányában remekül oldotta meg ezt a feladatot. Az Akadémia 1916-iki Shakespearé-ünnepélyén Császár az ünnepi előadó. Az előadás jeles könyvvé terebélyesedett („Shakespeare és a magyar költészet”, 1917). Az Akadémia pályázatainak egyik legbuzgóbb bírálója s folyóiratának, az Irodalomtörténeti Közlemények-nél a szerkesztője (régbben a Philologiai Közönyt szerkesztette.)

A Kisfaludy-Társaság is nagy bizalommal fordul hozzája. Bárd Miklós költeményeiről jelentést kér tőle, a beszámolóiból gyönyörű tanulmány kerekedik ki, egyike legszebb írásainak. A Kisfaludy-Társaság számon tartotta, hogy Császár Elemér mint kiadó is egyike a legtehetősebb látású s legszorgalmasabb irodalomtudósainknak (I. régebben Verseghy költeményeinek kritikai kiadását, Madarász Flóris-sal együtt.) A Nemzeti Könyvtár című vállalat

szerkesztését Beöthy Zoltan és Négyesy Lászlón kívül reá bízta. Mintaszerű kritikai kiadásban 1914-ben a Nemzeti K.-ban közzé teszi a „Deákos költők” című pompás kiadványt. Folyóiratainknak is egyik legbuzgóbb munkatársa.

Munkáinak a kutatás lelkiismeretessége, a bíráló erő mélysége, az esztétikai mozzanatok megérzésében való finom ízlés, a stílus nemes választékosága és frisszámata a jellemző sajátosságai. Oly erények ezek, melyek nemcsak a tudóst dicsérik, hanem az író is. Dolgozataiban mély tudás s finom írásművészet gyűsül. Nemcsak a szakemberek nyújtanak ismeretgyarapító okulást, hanem a művelt közönséget is gyönyörködtetik.

Valóban, nagy örömünkre szolgál, hogy a Kölcsey-Egylet ünnepélyén Tompát Császár Elemér méltatja, hogy az ő mélyészen megértő s meleg színekkel teljes rajza varázsolja elénk a megrázó allegorikák halhatatlan költőjét s a bájos virágrogók édeszavú lantját.

Elek Oszkár dr.

dés mellett került eladásra a Marienhilferstrassen egy régi, nagy kézműves cég üzleti raktára. W. S., a cég nyugalomba vonuló tulajdonosa eladta árukészletét egy konzorciumnak négy és fél millió koronáért.

1914 óta egy fél millióról több mint a tízszeresére növekedett értékben a lezárt áruraktár. W. S. ur pedig, aki a horribilis hasznát zsebre vágta, nem csinált érte egyebet, csak pihent Zürichben és kellő távolságból olvasgatta a haretéri jelentéseket.

Por.

Nem mar mutatkozni az olasz király.

(Telefon.) Lugano. Római távirat szerint a király nem mert kikocsizni, mert a nép utolsó utjában fenyegető csendben és hidegséggel fogadta. A parlament palotája felriasztott méhkashoz hasonlít. A pártok egymást vádolják a történelemért.

Bern. A Reuter-ügynökség hivatalos cáfolatot adott az angol lapok ama hírére, hogy az olasz frontról visszavonták az angol csapatokat.

Zürich. A lombardiai és venetiai vasúti vonalakon rettenetes zavarok uralkodnak. A katonákat és menekülőket vivő vonatok egymást akadályozzák és a pályaudvarok tele vannak veszteglő vonatokkal. Egész Friuli stratégiai pontjait a legnagyobb sietséggel ürítették ki, de a lakosság a legtöbb helyen elenszegült az orosz mintára elrendelt pusztításoknak.

Rotterdam. A Central Newsnek jelentik Rómából: Az olasz kormány az utóbbi időben erélyesen üldözi a munkások szervezeteit. Ezzel szemben nap-nap után nagyobb mértékben nyilvánul meg a hatósággal szemben való ellenállás. Olaszország a szövetségektől segítséget kér, hogy a munkások zavargásának véget vessen. A békevágy rendkívül nagy. A titkos propagandák napról-napra terjednek. Milánóban számos titkos nyomda működik, amelyek sok példányszámban készíti a békepropagandához szükséges röpiratokat. A Times tovább is fenntartja azt a követelést, hogy a nyugti front maradjon meg a legfontosabb harc-térnek.

München. Olasz hadifoglyokkal telt vonatok haladnak Würtemberg felé. Eddig több, mint 7000 hadifogoly utazott át Münchenen.

Egy aradi nagyvágó, aki nagyot akar vágni a városban.

(Saját tudósítónktól.) A napokban beadvánnyal fordult a városhoz Szabolcsi Dezső, hogy rekviráljon számára a város sertéseket s akkor ő hajlandó a zsirt 11 koronáért, a húst pedig a rendes maximális áron árusítani a fogyasztó közönség részére. Mielőtt magával az ajánlattal foglalkoznánk, kötelességünk megmondani, hogy ki is ez a Szabolcsi Dezső, hogy a város vezetősége fogalmat alkosson magának üzleti szoliditásáról.

Szabolcsi Dezső soha életében nem volt hentes. A most 21 éves fiatalember Atlasz Izidorral együtt a rendőrbíróság előtt állt és két hónapi szabadságvesztést kapott Atlasz üzleteiből kifolyólag. Azelőtt cipőkrém mel ügynökösködött, de amikor a véletlen összehozta Atlasz Izidorral, otthagya a krémet és sertés-zsírban kezdett dolgozni. Összeszedett 70—80 ezer korona vagyont, nagykorosította magát, iparigazolványt szerzett és most nagyvágó. A városnak, mint közhatóságnak nem szabad Szabolcsival üzletet kötnie, de nemcsak szédületesen gyors és homályos karrierje miatt, hanem ajánlata miatt sem.

Szakemberektől szerzett feltétlenül hiteles adatok alapján kiszámítottuk, hogy Szabolcsi Dezső milyen nagyszerű üzletet csinálna, ha elfogadná a város a szédítésre szánt 11 koronás zsír-árat. Ha a város rekviráltatja a sertéseket, akkor Szabolcsi elő sulyban 6.92 koronát fizet a sertés kilójáért. Páronként levon az élősúlyból 45 kilót és az így nyert összegből is levon további 4 százalékot. Így módon a már levágott, belső rész nélkül tiszta hus és zsír nem kerül neki többre, mint 6.30—6.40 koronába kilónként.

Igazolja ezt a következő plauzibilis példa. Vegyünk egy átlagsúlyú 122.5 kilós hizót. Ebből a maximális-rendelet értelmében levon 22.5 kilót, fizet tehát 100 kilóért 692 koronát, de ebből levon 4 százalékot, vagyis 27.68 koronát, végeredményben fizet tehát 664.32 koronát. Mindenki tudja, hogy egy sertés csak 2 méterhátszán felül veszít tényleg páronként 45 kilót. A felvett példánál kizárt dolog, hogy az élősúlyvesztés 15 kilónál több legyen. Marad tehát levágott állapotban

a 664.32 koronába került sertés súlya 106—107 kiló. De ha csak tisztán 100 kiló maradna, akkor sem kerül a vágónak többre a hus és zsír kilója 6.64 koronánál, a mihez legfeljebb még egy korona költség számítható. Most már tisztán látja mindenki, hogy milyen nagy nyereséget szedne be Szabolcsi, ha a város elfogadná az általa ajánlott 7.60 koronás húst és 11 koronás zsirt. Ilyen módon egy-egy sertésen 3—500 koronát keresne, tekintve azonban, hogy naponta 30—40 sertést is vágna, hiszen azért „nagyvágó”, naponta 10—20 ezer koronát keresne. Ilyen zseniálisan kalkulál Szabolcsi Dezső, aki felteszi, hogy a városházán meg fognak szédülni a 11 koronás zsirtól.

Dehát nemcsak Szabolcsi van minden zsirrall megkenve kezdve a cipőzsirtól a disznózsirig, hanem mások is tudnak kalkulálni. Az Aradi Közlöny tudósítója érdeklődött több aradi hentesnél, hogy mi az ő véleményük erről a kérdéssel. A hentesek azt mondják, hogy a város rekviráltasson az ő részükre sertéseket s akkor ők hajlandók a hus kilóját 7.60 koronáért, a zsír kilóját pedig 8 koronáért árusítani. Még így is szép haszonra tesznek szert, ha nem is annyira, mint amennyit Szabolcsi szeretne zsebre vágni.

Rámutatunk azonban Szabolcsi ajánlatának arra a passzusára is, amelyben azt mondja, hogy a sertések felkutatása nagyobb munkát és nagyobb költséget igényel. Hát ez nincsen így. Minden aradi hentes tudja, hogy Aradon és a környéken ki hízal sertést és hány sertést hízal. Még azt is pontosan tudják a hentesek, hogy egyes helyeken a hizálás milyen stádiumban van. Különböző is a legutóbbi miniszteri rendelet értelmében a hizó sertéseket be kell jelenteni a hatóságnál. A „felkutatás” tehát sem munkába, sem költségbe nem kerül.

Az aradi hentesek különben legközelebb szakúlesen foglalkoznak a zsirkérdéssel és mint értesülünk, konkrét ajánlatot tesznek a városnak, amely a fogyasztó-közönség szempontjából sokkal előnyösebb lesz, mint Szabolcsié.

A fuzionáló bankok részvényei.

(Saját tudósítónktól.) Az Aradi Kereskedelmi Bank utolsó részvénykibocsátása 1916. évben volt 213 koronás árfán és pedig az Aradszentmártoni és Almáskamari fiókok létesítésekor. Ez évben az Aradi Kereskedelmi Bank terjeszkedése oly nagyarányú volt, hogy részvényei rohamosan 235 koronára emelkedtek. Ezen papírban adás-vétel főleg a vidéken volt mert Aradon csak kis mennyiségben van elhelyezve. Most, hogy az Aradi Kereskedelmi Bank az Eleki Első Takarékpénztár, továbbá az Eleki Takaré- és Segélyszövetkezettel együtt szintén az Aradi Polgári Takarékpénztárba olvad bele s a részvény-kicserélés olyképp történik, hogy egy darab Aradi Kereskedelmi Bank részvény egy darab Aradi Polgári Takarékpénztár részvényre cseréltetik ki: az Aradi Polgári Takarékpénztár részvényesei érdeklődni kezdtek, hogy mi annak az oka, hogy a Polgári Takarékpénztár a Kereskedelmi Bank részvényeit így módon cseréli ki? Mint velünk közlik, az Aradi Kereskedelmi Bank parcellázta a Just Zoltán-féle csanádmezei birtokot és egy másik kisebb aradmezei birtokot, ami az intézetnek oly nagyarányú jövedelmet biztosított, hogy az Aradi Kereskedelmi Bank részvényei ma ugyanazon belértékkel bírnak, mint a Polgári Takarékpénztár részvényei. Amikor az Aradi Kereskedelmi Banknak ezen műveletei az utóbbi napokban köztudomásúak lettek, részvényei 245 koronára emelkedtek.

Ugyancsak nagy kereslet indult meg a Polgári Takarékpénztár részvényei körül is. Ezen keresletet azal hozzák kapcsolatba, hogy az Aradi Polgári Takarékpénztár a már említett három intézet beleolvadása által nagyarányú fejlődésnek és terjeszkedésnek néz elébe, továbbá, hogy eme beleolvadás által a megye legjobb gazdaközönységét magához vonzotta, úgy rövidesen Arad és vidékének egyik első intézete lesz, ami azáltal is biztosított, hogy a Polgári Takarékpénztár új vezérigazgatója — Weissenburger Nándor — újszántai születésű s így ugy Aradmege, mint pedig Temes- és Torontálmegeék éjszaki részében lakó jómódu német gazdaközönsege körében nagy ismeretségei és összeköttetései vannak.

Oroszország nem harcol tovább.

(Telefon.) Newyork. A Reuter-ügynökség jelenti: Kerenszki hírszerint kijelentette az Associated Press péterváni tudósítójának, hogy Oroszország kimerült és nincsen követelmi szövetségeseitől, hogy ezentúl ők viseljék a háború terheit.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Flandriában az Iser mellett élénk tüzelési tevékenység. Mult éjszaka észrevétlenül és az ellenség által nem zavartva tervszerűen elhelyezték vonalukat a Chemin des Dames helyi frontjára. November 1-re virradóra repülőink sikerrel támadták meg Londont és az angol part helyiségeit. Keleten nem történt különös esemény. Olaszországból eddig nincs újság.

LEGUJABB.

Éjjel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Cadorna bevallja, hogy megvertük.

(Telefon.) Amsterdam. Az olasz szocialisták heves támadása következtében Cadorna a nacionalista sajtóban nyilatkozatot tesz közé, melyben eljárását igyekszik mentetni. Cadorna megállapítja, hogy az ellenségnek sikerült terveit eltitkolnia és a támadást azon a ponton kezdenie, ahol legkevésbé várták. Az olasz hadvezetőség most a francia segítségre vár, hogy ellentámadást kezdjen.

London. Az itteni tőzsdén híre járt, hogy Cadorna állását az olasz király rendelkezésére bocsátotta. A király a döntést fenntartotta magának. Egy másik jelentés szerint Cadornát haditörvényszék elé állítják.

Genf. A párisi lapok kominentárjai bizonyítják, hogy a francia népnek a cenzura folytán sejtelve sincs az olasz hadszíntéren lefolyt eseményekről. A Petit Parisien kijelenti, hogy Cadorna csapatait sohasem verték meg, hanem a legnagyobb rendben stratégiai visszavonulást rendeztek, hogy az új állásokból hatalmas ellenoffenzívát kezdjenek. Ugyanez a lap írja, hogy az angol és francia segítségnél nagy hadseregről van szó, amelyből eddig csak néhány kisebb csapatkötelék érkezett Olaszországba. A többi lap is ilyenformán akarja megnyugtatót a francia népet.

Bern. Francia jelentések szerint az összes délfranciaországi tartalékcsoportok utasítást kaptak, hogy legyenek készen a mielőbbi elvonulásra. És az utasítás kapcsolatban van a küszöbön álló segítő expedícióval.

A Livensa és a Piava közt védik az olaszok Velencét.

Berlin. Genfből jelentik: A Havas-ügynökség konstatálja, hogy Cadorna kénytelen lesz a Piave folyóig visszavonulni, a hol már akcióba léphetnek a francia és angol útegek, hogy segítségére legyenek Treviso és Velence fedezésében. Azok a harcok, amelyek Muranella és a Tagliamento középső részében már a legközelebbi órákban várhatók, el fogják dönteni Cadorna elhatározását. Mindenesetre nagy baj és komoly aggodalommal tölti el a katonai kritikát, hogy az olasz sereg annyi ágyút veszít.

(Telefon.) Genf. A párisi Journal római jelentése szerint az ellenség száguldó iramban folytatja offenzíváját a Tagliamento alsó- és középső folyásánál. Az olasz hadsereg zöme visszavonul a folyó nyugati partjára, valószínűleg ott fog ellenállásra szervezkedni. Az is meglehet azonban, hogy a hadvezetőség a csapatoknak hátsó vonalra való visszavonulását fogja ajánlatosnak tartani, hogy mindenképp az üldöző ellenséggel való érintkezést szakítsa meg. Ilyenformán alighanem csak Livensa és Piava folyók közt fekvő területen kerül majd döntő csatára a sör.

Róma. A Stefani ügynökség jelenti: Az általános visszavonulás a legnagyobb rendben megy végbe. A 3. hadsereg erőiesen ellenállhat. A fedezőcsoportok mindannyian teljesítik kötelességüket. Giarzino tábornok, volt hadügyminiszter a frontra utazott. Az országban a legnagyobb nyugalom uralkodik.

Bécs. A NeuesWiener Jour-

Monzer ezredes távozása.

(Saját tudósítónktól.) A legfelsőbb parancs egyik most meghódított olaszországi nagyobb városba szólítja az aradi házezred pótzászlóaljának népszerű parancsnokát: Monzer Ferenc ezredest. Ebből az alkalomból, a pótzászlóalj tisztikara ma este a Fehér Kereszt éttermében társas vacsorára ült össze, amelyen Resch Ferenc alábornagy vezetésével megjelent az egész tisztikar és meleg szeretettel búcsuzott el a derék parancsnoktól.

Monzer ezredes 14 hónappal ezelőtt gazdagon dekorálva jött a frontról Aradra és mint teljesen idegen, az itteni viszonyokkal ismeretlen ember, foszlalta el állását. Csakhamar megkedvelték a jószívű parancsnokot, aki katonáiban nemcsak a katonát, hanem az embert is látta. Mint katona pedáns és szigorú volt, de a szigorúság mögött ott dobosott az érző szív. Monzer ezredes mint pótzászlóaljat teremtett a házezred pótzász-

nal haditudósítója jelenti: Kralovin hadserege elérte a Tagliamento felső folyását, ami óriási teljesítmény, ha a karinthiai Alpesek meredek hegységét és a folytonos harcokat tekintetbe vesszük.

Zürich. A Corriere di Tizino az olasz hadsereg állítólagos árulását mesének mondja. Az igazság az, hogy Cadornának sejtelve sem volt a német hadsereg erejéről és részvételéről az offenzívában, vagy arról a helyről, ahol az offenzíva kezdődni fog. Az osztrák-magyar hadsereg rendkívüli vakmerősége az összes olasz terveket játszva halomra döntötte.

Berlin. A lapok részletesen méltatják az Olaszországban elért sikereket. A National Zeitung az olaszok Szedánját emlegeti. A Lakatanzeiger megjegyzi, hogy az olasz hadsereget olyan katasztrófa érte, melynek alig ha van párja a világtörténelemben. A Deutsche Tageszeitung ezt mondja: Az áruló volt szövetséges vereségének legnagyobb elégtétellel kell eltöltenie minden német szívet.

lőalijából, amiben nagy segítségére volt segédtisztje, Stamp kapitány is. Az ezredes szerencsés kézzel tudta vezényelni megváltozni és mindenkit tudása és tehetsége szerint a maga helyére állított.

Parancsnoksága alatt több katonai intézményt létesített. Megalkult a Zander-intézet, amely nagy szerűen prosperál, azután nagy mértékben növekedett a házezred rokkantakapja, az ő kezdeményezésére létesült a hadikiállítás és alapították meg az ezred hadimúzeumát. Ugyancsak az ő kezdeményezésére kezdtek meg a 33. gyalogezred történetének megírását, a mely még mindig folyamatban van.

Monzer ezredes parancsnoksága kezdetétől arra törekedett, hogy a katonaság és polgárság közti kapcsolatot megszilárdítsa. Nagyon megszerette ezt a várost, a melytől most bizonyára fájó szívvél válik, de vigaszul fog neki szolgálni az a tudat, hogy Arad város polgársága mindig kellemesen fog visszaemlékezni Monzer ezredesre.

A pótzászlóalj parancsnokságát Lenkey Károly őrnagy vette át.

Megtalált százostok.

(Telefon.) Budapestról telefonálja tudósítónk: Az esti órákban a keleti pályaudvar ruhatárában megjelent egy ur és egy bemondott szám alapján kérte az utazó böröndjét. A bárcát azonban nem tudta felmutatni. Előhívták az állomásfőnököt, aki megkérdezte, hogy mit tartalmaz a számmal megjelölt börönd. Az idegen nem akarta megmondani, de végül megmondta magát és kijelentette, hogy a böröndben 348 ezer korona készpénz van.

A dolog feltűnő volt. Az ismeretlen embert az állomási rendőrségre vitték, ahol igazolta magát, hogy Porgosz, kolozsvári kereskedő. Kijelentette, hogy őt egy Ábrahám nevű kereskedő küldte a kofferért. A rendőrség megállapította, hogy Ábrahám sógora annak a marosvásárhelyi Kohn Lajosnak, aki néhány hónappal ezelőtt azzal az ígérettel, hogy az aradi vasúti állomáson tárol két vagon szesze van eladó, 348 ezer korona előleget csalt ki két budapesti kereskedőtől. Kohn le is tartóztatták, de a kicsalt pénzt nem sikerült megtalálni. A rendőrség megindította a vizsgálatot annak megállapítására, hogy Porgosznak milyen szerepe van a szeszszállításban. Valószínűnek látszik, hogy a böröndben megtalált pénz az az összeg, amelyet annak idején Kohn Lajosnál nem találtak meg.

Haertling — kancellár.

(Telefon.) Berlin. Vilmos császár Michaelist saját kérelmére felmentette a birodalmi kancellári és porosz államminiszteri állástól és külügyi hivatal vezetésétől. Utódjává a császár Haertling gróf bajor miniszterelnököt nevezte ki.

Bécs. Cernin gróf külügyminiszter e hó 4-én Berlinbe utazik, ahol alkalma lesz az új kancellárral értekezni.

Gyászrovat.

— Temetés. Tegnap délután temették el őszinte és nagy részvét mellett Bancsák István polgáriiskolai tanárt, akinek koporsója mellett megnyilvánult az aragbecsülés, amely a kulturának ezt az ideális munkását körvülte. Igen nagy tömegben jelent meg a gyászoló közönség, ott volt a város tanácsának képviselője, valamint az összes tantestületek, tisztelők és barátok nagy tábora. Ma délután kísérté utolsó útjára Lehmann Viktor táblabíró a résztvevő közönség. A törvényszéki palota esküdtzéki termében felállított ravatalnál Köller János táblabíró mondott keresetlen szavakkal búcsút az igazságszolgáltatás eme derék munkásának, a kinek emlékét kartársai és barátai mindig szeretettel fogják őrizni. — Huppert Fülöpné, Huppert Henrik női szabó édesanyja elhunyt. Péntek délelőtt 10 órakor temették el nagy részvét mellett.

Sok millió cigarettát rendelt a király a győztes hadseregnek.

(A civilek egy hétig nem kapnak dohányt.)

(Saját tudósítónktól.) Az éjféli órákban az a hír repült végig a távirókon, hogy a király igen sok millió cigarettát rendelt a győztes hadseregnek, amelyik most tapossa végig a Savoyák legszebb birodalmát. A kolosszális tömegű dohányárut különvonatok fogják leszállítani a hadsereg után Olaszországba.

Ez a királyi parancs ismét ragyogó bizonyítéka Károly király spontán elhatározásának és praktikus gondolkodásának. Ezzel a fejedelmi gesztussal, amivel most száz millió cigarettát szór szét katonái között, már nem először találkozunk. Bizonyára az aranyeső is utóleri

rettenthetetlen katonáinkat s az is bizonyos, hogy a zsákmányban sem szűkölködnek, de ez a százmillió cigaretta mindennél kedvesebb ajándék lesz.

A civiltársadalom pedig, hősies önmegtartózkodással fogja átböjtölni ezt a füstnélküli hetet s hét napig egy lélek sem fogja s ha dohányban hiányt is szenvedünk majd, lehet, hogy már a legközelebbi napokban százczrével fog átgurulni hozzánk Itáliából a narancs és a citrom.

A cigaretta-osztásra vonatkozó tilalom alighanem egy hét napon belül megérkezik Aradra is a pénzügyigazgatóság útján a tőzsdékhez.

Husz korona egy méter rongy.

(Saját tudósítónktól.) A vásároknak eltűnt a régi kedélyességük s nem messze vidékek találkozó helyei többé, legalább is nem olyan értelemben, mint ahogyan a régi olvasó könyvek magyarázták. Emlékezem, hogy ilyen formát olvastam egyszer a vásárokról: — „Népes összejövetelek, ahol a kereskedők kirakják áruikat s a városok és a falvak népe vidám terefere mellett veszi meg azokat. Vidám menyecskek és népies viseletű fiatal lányok állanak a pánthálás vagy mézeskalácsos sátorok előtt, míg gazdúrunk 100 pengőért alkuszik két villásszarvú ökröt” . . .

A mai vásár — amint a következők mutatják — valószínűleg azért gyűlt össze, hogy a legmedvedzelebb embert is felháborítsa az uzsora áraival. Tessék csak elképzelni, mibe került ma egy karton-karavász maradék-meterje, amelyvet éppen a város háza előtt árultak? Husz koronába! Azelőtt talán husz fillér volt az ára. Nagy tolongás volt a sarkás sátor előtt, ahol egy perliáner sarkát 500 koronáért vett meg egy horihorgos falusi oláh testvér. Ugyanennek a felesége a szomszédban, ahol papucsot árultak, nem sajnált 50 koronát fizetni egy tarka-barka láb-beliért. Az Eötvös-utcán egy kátrina-kötényért 40—60 koronát is adtak, az egyik aradi patikában pedig fitymálva dobálta vissza a 10 koronás szapanokat: 20 koroná sokat vásárolt tucatszámra. A falusiak általában durradt erszénynyel jöttek be Aradra, ezt bizonyítja, hogy a piaci susztereknél a parasztasszonyok átlag 120—140 koronáért vették a vásári cipőt.

Rés nem látott élénkség uralkodott ma az aradi állatvásártéren. Különösen a lóvásárlás bizonyult szűkönek a felhajtott lovak elhelyezésére. Nagy vélekedv mutatkozott úgy a lovak, mint szarvasmarhák iránt. Rendkívül sok budapesti és vidéki kereskedő jelent meg. A volt Sulkovszky-uralom mostani tulajdonosai szin-

tén isen sok lovat és szarvasmarhát vásároltak. A katonai kincstár megbízottai jelentékeny mennyiségű lovat vittek el Aradról.

A lovak ára szilárdnak mondható. Darabonként kétezertől-négyezer kétzáz koronáig adtak el. A hadsereg megbízottjai általában háromezer korona átlag-áron vettek lovakat. A nagy felhájtásnak az az oka, hogy a gazdaközönség csekély takarmánykészlettel rendelkezik és különben is a mezőgazdasági munka befejezése után már nem érdemes a kisebb gazdaságokban a lovat tartani.

A szarvasmarhák adás-vétele is élénk volt. Jobb isás ökrök kilogrammonként négy korona negyvenöt-négy korona hetvenig kelt el és ugyanilyen ára volt a jobb vágójószágoknak is, míg ellenben a rossz vágó szarvasmarha kilogrammja három korona negyvenöt-négy koronáig emelkedett. A kis borjas tejező tehén darabjéért ezernyolcszázöt-négyezer koronáig adtak. A borjú kilogrammja 4.40 és 5 korona között váltakozott.

Meglepően csekély mennyiségű juh került felhájtásra és igen alacsony áron kellek el, ami a budapesti lanyha juh-vásárokra vezető visszafordulásra utal. Még kevéssel azelőtt Aradon 3—4 korona volt az élő juh kilogrammja, ma pedig 2.70 és 3 korona között váltakozott.

Ugyanilyen csekély mérvű volt a sertés piac is. A sovány sertések ára nem változott, ellenben a kövér sertésért kilogrammonként 8—9 koronát is fizettek, természetesen csak titokban, mert a kövér sertés 4 korona 60 fillérre van maxmálva. A maximális ár miatt mostanában általában igen kevés hizót hajtanak fel az aradi állatvásárra, mert a vevők piacon kívül is fekeresik a gazdákat és kétszeres áron veszik meg tőlük a hizókat. Piacon kívül ugyanis sokkal könnyebb a maximális ár kiíratása.

HIREK.

— Gyászünnepély a katonai temetőben. A világháborúban meghalt hősök sírjainál a bajtársak kegyelettel rótták le a hála és megemlékezés adóját. Resch Ferenc altábornagy vezetésével a tisztikar és a legénység kiüdült seregével meglátogatta a katonai temetőt. A temető útjain egész nap sűrű csoportokban hullámoztak fel és alá a közönség és olvasta megilletéssel a kereszttek feliratait: „A dicsőség mezéjén . . .” Alkonyatkor az épülő hatalmas sírmeleg előtt Wild Endre dr. tábori lelkész kétezer főre tehető közönséget gyűjtött beszédet mondott. A várttemplomban tegnap délelőtti ünnepélyes rekviem volt, melyen a tisztikar és nagyszámú közönség jelent meg. A katonazene sorvég szerzők műveit adta elő Zeller Sándor karmester vezetésével.

— Hatvanezer olasz Lapunk legutóbbi számában a Tagliamento irva, azt a megjegyzést tettük, hogy e névvel kapcsolatosan rövidesen nagy és örvendetes eseményeket kapunk hírei az újságolvasó közönség. Szerencsén este, mikor e sorokat írtuk, egyik tudósítónk már értesítette lapunkat a Tagliamento mellett lejátszódott eseményekről, de mivel a hivatalos jelentés hallgatott róluk, hallgatni kellett nekünk is. A Tagliamentonál 60.000 talian letette a fegyvert. Olasz szemmel nézve a Tagliamento sokáig egyik legszomorubb emlékü vize lesz Itáliának.

— Pénzügyi kinevezések. A pénzügyminiszter Horváth Jenő makói és Knopf Árpád dévai pénzügyi számvizsgálókat a VIII. fizetési osztályba pénzügyi számtanácsosakká. Kefelecsényi György brádi és Korger Károly aradi pénzügyi számlenöröket a IX. fizetési osztályba pénzügyi számvizsgálókká, Dénes Lajos nagyhalnagyi, Szvoboda Béla makói, Amtman Ferenc aradi pénzügyi számtisztiket a X. fizetési osztályba pénzügyi számlenörökké kinevezte.

— Tartalékos kapitányoz. Pécsből telefonálta tudósítónk: A hadsereg Rendel. Közlönyének legközelebb megjelenő száma közölni fogja a novemberi előléptetéseket. Hír szerint 611 tartalékos és népfelkelő főhadnagyot léptetett elő a király századosokká.

— Az ifjúság a hősök emlékének. A vallás és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében az aradi középiskolák tanulói jussága a mai napon kegyelettel emlékezett meg a harctéren hősi halált halt hősökről. Az aradi középiskolákban ma délelőtti ünnepélyeket rendeztek, amelyeken a mulók költeményeket szavaltak és hazafias dalokat adtak elő. A főgimnáziumban Kara Győző tanár, a főreáliskolában Barna Fidél János tanár hatásos beszédben méltatták a mai nap jelentőségét.

— Hősi halál. Granasztói Rihmer Lajos, a cs. és kir. 33-ik gyalogezred hadnagya, az isonzoi 12-ik csatában hősi halált halt.

— Alku a Bohus-palotára. Rendkívül érdekes házvételi akció van folyamatban Aradon. Ertesítésünk szerint Bohus Lajos báró palotáját, amely az Atzél és Zrínyi-utcák sarkán áll, három millió nyolcszáz ezer koronáért akarja egy vevő megvásárolni. Ugy tudjuk, hogy a báró négy millió koronát kér, de még ezért az árért sem válik meg szívesen a háztól, amelyet négy évvel ezelőtt építtett és hozzávetőleges számítás szerint körülbelül egy millió nyolcszáz ezer koronába került.

— Szabadságot kapnak a katonák. Budapestről telefonálta tudósítónk: A sajtóhadiszállásról jelentik: A hadsereg főparancsnokságnak az az inenciója, hogy a legénységi állományhoz tartozó összes személyek kötelesteljesítésük elismeréséül 14 napi szabadságot kapjanak. Az erre vonatkozó kérelmüket a parancsnokságoknak jóakarattal kell mérlegelniük. A fronton levő katonák hat hónap után, a többiek pedig kilenc hónap után kapnak szabadságot, de minden évben csak egyszer.

— Az Anyavédő Egyesület uzsonna-délutánja. A jótékony nemes ügyet szolgálja az az uzsonna-délután, amelyet az Anyavédő Egyesület rendez e hó 4-ikén, vasárnap a Fehér Kereszt szálló télikertjében. A résztvevőknek kellemes szórakozásban lesz részük, eltekintve azoktól az izletes falatoktól, amelyekkel a háziasszonyok kedveskednek nekik. A rendezőség ezúton is felkéri a háziasszonyi tiszteket vállalt urbölgyeket, hogy szíveskedjenek már délután fél 3 órakor személyesen megjelenni és a süteményeket és a nekik segédkező személyzetet magukkal hozni. Az uzsonna kezdete 4 órakor lesz, belépődíj 5 korona.

— A város fájának árusítása. Az Aradi Közlöny megírta, hogy a Fűértékesítő Központ tízezer köbméter fát küld Arad városának a lakosság szükségletének fedezésére. A város úgy gondolta megoldani a fa szétosztásának kérdését, hogy az aradi fakereskedőkre bizza a fa szétosztását. Lócs Rezső helyettes polgármester ma délelőtti tárgyalta a fakereskedőkkel és megállapodott velük abban, hogy a faelosztását a kereskedők egyenlő arányban végzik s önköltségi áron felül 8 százalékos hasznoszámithatnak fel. A faelosztás munkáját és az összes adminisztratív teendőket Koczander Ignác vállalta magára, aki mellé a szénbizottság mintájára fa-bizottságot fogtak alakítani.

— Három waggon szén érkezett. A mai napon Roth Zsigmond szénkereskedő 3 waggon szenet kapott szétosztás végett. A szénjegyeket száz család részére holnap fogják kiosztani.

— Agyonlőtt katona. Budapestről telefonálta tudósítónk: Izgalmas jelenet játszódott le ma este 8 órakor Óbudán. Egy katonai rendőr valami katonai deliktum miatt bekísérte Pavlovics Henrik 32. gyalogezredbeli közlegényt, aki utközben megakart szökni. A katonai rendőr utána szaladt é fegyverével rálőtt. A folyó talált és Pavlovics holtan esett össze. A katonai hatóság szigorú vizsgálatot indított.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

Házvezetésnél állást keres egy komoly, 42 éves, háztartás minden ágában jártas nő, kívánatra vidékre vagy pusztaúra is megy. Szives megkeresést kér Ferencz-tér 2. a házmesternél. 7407

Kereskedelmi tanfolyamot végzett leány, állást keres. Cím a kiadóban. 7408

Intelligens, nőmetül beszélő, lehetőleg izraelita vallású középkorú házvezetőnőt keresek, ki varráshoz is ért, előnyben részesül. Ajánlatok Schwarz Eszti, Honcztó, küldendők. 7402

Uriférfyt keres közeli faluban egy gyermek mellé uricsalád. Jó bánásmód biztosítva. „Jó otthón” jellege alatt, kiadóhivatal leveleket továbbít. 7399

Irodlatanú buzamosabb gyakorlattal azonnali beépésre alkalmazást nyer. Gyors és gépirónok előnyben. Körösvölgyi-pálinka raktár, Andrassy-tér 5. 7420

Intelligens deutsches Fräulein wird zu 2 grösere Kleider sofort aufgenommen. Adresse in der Administration. 7421

Papírkereskedésben gyakorlott elárúsító, alkalmazást nyer. Pichler papírhelyzetben. 7422

Gyakorlott gyersíró, állandó alkalmazást nyer az Aradi Közlöny szerkesztőségében. Jelentkezni lehet délután 5-7 óra között. 7382

Aszonali beépésre egy mindenben leány, két tagú családdhoz felvételik. Cím a kiadóhivatalban. 7382

Pénztárnokné felvételik Vejtők és Weinánál. 7387

Lakás.

Két elegánsan butorozott szoba, aszonnalra kiadó. Szabadság-tér 18. szám. II. emelet. 7406

Kiadó lakás, 5 szoba, fürdőszoba és minden mellék helyiségekkel álló nagy, kényelmes lakás, aszonnalra kiadó. Csernevits Péter utca 38. alatt. Bővebb felvilágosítást Batthyány utca 32., II. em. 7419

Vétel és eladás.

Érdék 5 kilós K. 180, 10 kilós K. 250 kiadó Keleny-tér 5. 7405

Zongorát magas áron bérebe vennék. Cím a kiadóhivatalban. 7424

Könyvtárat és könyvtárakat vesz Deák Pál könyvkereskedése, Forray-utca. Telefon 902 szám. 4421

Központi aranybevitte. A legfinomabb arany 14.50 K., 18-as arany gramja 10.50 K., 16-os arany gramja 9.50 K., 14-es arany gramja 8.50 K. Szinaranyat a legmagasabb ártért veszek. Brandes órácsészterez, József főherceg-ut 12. sz. (Leiberánus-templom mellett.) 5518

Hegymagot makói óriás, valamint patkószőlőt és egyéb magvakat, ugyanint édes nemes termékeket, melyek csak képességéért, fajtájáért és feladásáért vállalunk, legelőször naplóról szállítunk. Foglalmat maximális, terméstől piac áron adunk el. Aradon: Pál, Mátyás-utca. 6021

Méregtelen koresek megvétel, mely 500 K.-ig mér. Cím Stephan, Tökölly L-u. 1. Telefon 1129. 7339

Teljesen járhatóban lévő fekete posztó férfi télikabát, eladó. Kálvin J-u. 5. 7355

5, esetleg 9000 darab elsőrendű parafadupó vagyis nagyságban eladó. Weiszhercz Pál, Mátyás-utca. 7383

Ingatlan.

Kiadó ház, Gízellig-utca 3. sz. emeletes kért. 10 évi adómentes, szabad kézből eladó. Bővebbet utyanott. 6140

Üzletek.

Modern berendezésű nagy kenyérszár, jutányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7361

Jóforgalmu szatósüzlet, eladó. Cím a kiadóban. 7409

Vidéki vegyeskereskedés keresimával együtt elszámolásra átadó 3000 koronával átvehető. Cím a kiadóban. 7374

Aranyat és ezüstöt

bevittek a legmagasabb áron. 14 karáros aranyat 9.10 kor. Ügyszintén szinaranyat a legmagasabb áron bevittek. 7373

Gerber Henrik, Arad, Weitzer János-utca 15. sz.

Világoson

egy 5 katasztrális hold, teljesen termőképessé

szőlő szép nagy kolnával, előző közel a főtéri megállóhoz eladó

Bővebbet Grishaber Vitmánál, Világos. 7398

A szemleki Közalapítványi uradalmi bérleten kb. 50 vaggon 1916. évi termésű őszi és tavaszi

SZALMA

kisebb tételekben is

eladó.

Közlebbi felvilágosítást a Földbérleti és Parcelázóbank Részvénytársaság, Temesvár nyújt. 7401

Szőlő-oltványokat

amerikai szirma és gyökere vesszőket különféle fajokban fajlisztosáért jótállva, ezült legdusabb választékát a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Kisküküllői első szőlőoltvány tolt. Tulajdonos: 8445

CASPARI FRIGYES,

Medgyes (Nagyküküllő megye), Tassok képos irjegyzéket kérni

Hirdetmény

A borosjenői urbéres legelő közbirtokosság szabad kézből, illetőleg november hó 3-án d. e. 9 órakor Borosjenőn megtartandó nyilvános árverésen 2 drb. 3-4 éves mangulica faj sertéskanokat eladja. Bővebb felvilágosítást az urbéres legelő közbirtok. elnökségénél.

Borosjenőn, 1917. évi október hó 29. 7350

Elnökség.

Viszketegséget,
sűrű, röh leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti
„BARNA ZSIR”
Nincsen szaga, nem piszkos. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fleisch-féle kérjünk. Próbát legelő 1.60 K., nagy tétel 3.-k. Családi tétel 9.-k. Kapható Aradon, Hajós Arpad gyógyszeráránál, Andrassy-ter 12. 7151

Ullstein
szabásminták átalakításokhoz is. :-

Állandóan 2500 modell raktáron!

Nagy választék sötétkek, fekete és divatkelemekben, tiszta gyapjából. :-

Próbasabásmintákat ingyen és hirtelméve küldök.

Stern József
os. és kir. udv. szállító 7157
Budapest, IV., Kalvin-ter 1. szám.

Orosházán
a gyopárosi gyógyfürdő, a volt Rosenberg-féle szálloda és vendéglő teljes felszereléssel, lakással és 20 vendégszobával, több évre haszonbérbe kiadó.
Érdeklődők Orosházán: 7375
Pusztay Endre
tulajdonosnálnyernek felvilágosítást 4908-1917. t. k. sz.

XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889:XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1918. évi május hó 24. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886:XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889:XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtoikos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívának, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1918. évi május hó 24. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889:XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1918. évi május hó 24. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után a betétek tartalmát csak a törvény rendes utján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerűsmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A battonyai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság 1917. október hó 26.

Heintz Géza, s. k.
7326 kir. járásbiró.

Kézszedett uradalmi fajalma kapható.
Erdeklődni lehet: 6086
Körösvölgyi Pálinkaraktár
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.